

Neomezený lobbying nejen Generálů s.r.o.

VV České republice stále neexistuje regulace lobbyingu. Zvláště tristní je tento deficit u miliardových zbrojních zakázek, za které lobbují vysloužilí generálové. Jejich firma Generálové s.r.o. si tak jen v roce 2022 přišla na 10 milionů korun. Navíc bývalý generálové pobírají od státu každý měsíc velmi štědrý výsluhový příspěvek. Kverulant.org v létě 2022 vyzval vládu, aby tento stav změnila. Ta v listopadu 2022 schválila návrh zákona o lobbyingu a předložila jej do připomínkového řízení. Návrh však nezakazuje souběh pobírání výsluhového příspěvku a lobování bývalých vojáků. Proto bude Kverulant dál prosazovat, aby zákon o lobbyingu přísně reguloval i lobbying generálů s.r.o. Pokud si i vy myslíte, že lobbying má podléhat přísné regulaci, podpořte Kverulantovo úsilí o transparentnost alespoň symbolickým darem.

Bývalý náčelník generálního štábu Jiří Šedivý (vlevo) a generální ředitel společnosti Steyer-Daimler-Puch Spezialfahrzeug GmbH (SSF) Christian Fuchs na tiskové konferenci uspořádané 2. května 2005 v Praze oznámili, že společnost SSF se bude účastnit výběrového řízení na vyzbrojení české armády novými obrněnými kolovými transportéry Pandur II. Foto ČTK

Pandury? Šedivý to zařídí

Armádní generál v záloze Jiří Šedivý si již po svém odchodu do civilu založil firmu. Jmenuje se Generals s.r.o., tedy česky Generálové. Začal „radit“ firmám, jak uspět při armádních zakázkách. Pracoval zejména pro americkou zbrojovku General Dynamics, která dodala vojákům obrněné transportéry Pandur.

V roce 2009 kabinet Mirka Topolánka (ODS) schválil nákup 107 pandurů za 14,4 miliardy korun. Později si vojsko objednalo dalších dvacet pandurů se speciálními nástavbami například pro spojaře nebo dělostřelce. Provoz pandurů se nevyhnul problémům. V roce 2016 náčelník generálního štábu Josef Bečvář řekl, že deset pandurů není schopných boje a 30 vozidel má různé typy závad. Přesto se armáda na jaře 2022 rozhodla, že za osm až deset miliard korun objedná dalších 40 obrněných transportérů Pandur.

Pandur, foto Adam Hauner

Šedivý pro zakázku od General Dynamics sestavil speciální „generálský tým“: pracovali s ním ještě brigádní generálové v záloze Karel Blahna a Ladislav Kozler. Karel Blahna byl dlouhá léta velitelem praporu mírových sil OSN v bývalé Jugoslávii. Tam mimochodem později působil i Šedivý, který velel českým vojákům v misi Severoatlantické aliance s názvem IFOR. Hodnost brigádního generála získal Blahna v roce 2000. Pak nějakou dobu pracoval jako poradce současně pro ministerstvo obrany i ministerstvo zahraničních věcí. Z armády do zálohy definitivně odešel v únoru 2003. I Ladislav Kozler měl na starost zahraniční aktivity armády: byl totiž vrchním ředitelem sekce zahraničních vztahů na ministerstvu obrany, později řídil sekci vojenské bezpečnostní politiky. Armádu opustil o rok dříve než Blahna, v březnu 2002. Ve firmě Generálové s.r.o. byl jednatelem i plukovník Jan Österreicher, někdejší velitel Nemocniční základny AČR a člen pracovní skupiny NATO.

Lobbing za 10 milionů ročně

Za rok 2022 vykázali Generálové s.r.o. tržby ve výši 9,5 milionu korun, zisk před zdaněním 7,7 a po zdanění 6,2 milionu korun. Zjednodušeně tak lze konstatovat, že vinnou Generálů s.r.o. byly v roce 2022 pro Českou armádu nákupy předraženy nejméně o 10 milionů korun. To však jen v případě, že by Generálové s.r.o. provozovali jen a jen „čistý lobbying“ a nedali úředníkům a politikům ani korunu úplatku.

Chybí nejen zákon o lobbyingu

V České republice neexistuje žádná funkční regulace lobbyingu, natožpak toho armádního. Návrh zákona o lobbyingu se v roce 2021 dostal za vlády Andreje Babiše (ANO) do Poslanecké sněmovny, nicméně nestihl projít legislativním procesem a nebyl přijat. Navíc ustanovení, které by regulovalo působení bývalých generálů, v něm zcela chybí. Ale změnu nevyžaduje jen tento zákon.

V Evropské unii naopak došlo k výraznějšímu nastavení pravidel lobbistických aktivit v 90. letech 20. století, kdy se některé regulační kompetence přesunuly z členských států na úroveň EU. Regulace lobbyingu funguje také například ve Spojených státech amerických. V roce 2019 přesáhly v USA výdaje na lobbying 3,5 miliardy dolarů (cca 75 miliard korun).

Už v roce 2016 vyzvala skupina států proti korupci Rady Evropy (GRECO) Českou republiku k zavedení pravidel větší transparentnosti. Jejich doporučení označené (i) zní: „Zajistit včasné zveřejňování zápisů ze zasedání parlamentních výborů a zvýšit transparentnost činnosti podvýborů, zavést pravidla pro členy Parlamentu o tom, jak jednat s lobbisty a dalšími třetími stranami, které se snaží ovlivňovat legislativní proces, a tak učinit vzájemná jednání více transparentní.“ Ve zprávě zveřejněné 16. června 2023, tedy po sedmi letech skupina států proti korupci konstatuje: „Skupina GRECO došla k závěru, že doporučení (i) nebylo splněno.“

Lobbing, jako forma korupce

Lobbing, jako forma korupce u většiny armádních nákupů v minulosti, zůstává stále neregulován. Je tak otázkou, do jaké míry je česká obranná politika skutečným vyjádřením vojenské expertízy a do jaké míry jde jen o výsledek snah hrdinů lobbistické práce z řad penzionovaných generálů. Někteří z nich už ani nemají bezpečnostní prověrku, aby se tak vyhnuli jakýmkoliv formám dohledu veřejné moci. Zato však mají přístup do nejvyšších pater armádní hierarchie a kuloárů ministrů obrany a jejich náměstků, kde působí jako čestní poradci, Generálové s.r.o. Přitom, pokud nebyli odsouzeni během svého služebního poměru, je stát štědře platí ve formě měsíčního výsluhového příspěvku. Ten se u bývalého armádního generála Šedivého, po třiceti odsloužených letech, pohybuje kolem 75 000 korun čistého a je pravidelně valorizován.

Zadejte profesi, počet odsloužených let a plat

Jste policista, hasič, nebo (speciální) voják?

Normální voják

Kolik roků jste odsloužil/a?

30

Jaký jste měl/a nebo máte hrubý měsíční plat, v Kč?

130 770

Od jakého roku pobíráte či budete pobírat výsluhu?

2022

Výsledky

Výsluhový příspěvek pro normálního vojáka:

74 873 Kč/měsíc

Valorizovaný výsluhový příspěvek pro normálního vojáka od září 2022:

76 820 Kč/měsíc

<https://www.kupnisila.cz/vysluhy-vysluhovy-prispevek-penze/>

Tím se česká demokracie zásadně liší od demokracie americké, kde je jasné, kdo je kdo a kdo je placen z čích peněz a kdo zastupuje čí zájmy. „Koho chleba jíš, toho píseň zpívej“ ale většinou neplatí pro české generály v záloze. Na rozdíl od USA se lobbisté nikde nemusí registrovat a průchod otáčivými dveřmi ze světa plánování vojenské poptávky do světa jejího uspokojování není nijak krátkodobě ani dlouhodobě limitován.

Bývalý náčelník generálního štábu Armády ČR Jiří Šedivý (vlevo) a ministr zahraničí Tomáš Petříček | 12. března 2019 v pražském Černínském paláci | ČTK | Kamaryt Michal

Výzva vládě

Kverulant v srpnu 2022 vyzval vládu k co nejrychlejšímu naplnění jejích slibů o transparentním způsobu vládnutí, a to nejen přijetím zákona o lobbingu, ale zejména implementací obdobného ustanovení, jako je americký 18 U.S. Code § 207 – Restrictions on former officers, employees, and elected officials of the executive and legislative branches, do zákonů upravujících služební poměr vojáků a příslušníků ozbrojených bezpečnostních sborů. Kverulant zejména navrhuje, aby každý:

- kdo opouští pozici veřejného funkcionáře v ozbrojených silách nebo ozbrojených bezpečnostních sborech, pro kterou bylo podle zákona č. 156/2006 Sb., *o střetu zájmů*, ve znění pozdějších předpisů, předepsáno odevzdávat oznámení do registru oznámení o činnostech, oznámení o majetku a oznámení o příjmech a závazcích, a zároveň je mu po skončení služebního poměru vyměřen výsluhový příspěvek, měl zakázáno po dobu dvou roků být zaměstnán v povolání nebo vykonávat podnikatelskou činnost u podnikatelských subjektů, kde by mohl ekonomicky využívat informace a kontakty nabyté během své služby;
- kdo pobírá výsluhový příspěvek a vykonává lobbing, tj. účastní se jednání se zaměstnanci organizačních složek státu a zároveň zastupuje zájmy tuzemských nebo zahraničních dodavatelů vojenského materiálu v definici podle zákona č. 38/1994 Sb., *o zahraničním obchodu s vojenským materiálem*, ve znění pozdějších předpisů, byl státem evidován na základě své oznamovací povinnosti a byla mu pozastavena výplata výsluhového příspěvku, který má podle důvodové zprávy k zákonům č. 219/1999 Sb., *o vojácích z povolání*, a č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*, sloužit jako kompenzace příjemce z důvodu jeho snížené schopnosti být úspěšný na trhu práce.

Návrh zákona o lobbování

I v důsledku Kverulantovy výzvy schválila vláda na svém posledním listopadovém zasedání roku 2022 návrh zákona o lobbování a poslala jej do připomínkového řízení. Základní parametry navrhované regulace jsou následující:

- Zakotvení definice lobbování, lobbisty a stanovení výčtu lobbovaných.

- Do okruhu lobbovaných patří poslanci, senátoři, členové vlády, náměstci a vysocí úředníci, členové rad České národní banky, Českého telekomunikačního úřadu, Energetického regulačního úřadu, Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, poradci prezidenta a členů vlády.
- Navrhuje se zřízení registru lobbistů a lobbovaných, díky kterému se občané dozví o tom, koho registrovaný lobbista, v jaké věci lobboval.
- Zákonodárci budou mít povinnost uvádět lobbistickou stopu právního předpisu, tj. informovat veřejnost o tom ve vztahu k jakému návrhu právního předpisu byli úspěšně lobbováni.
- Lobbisté budou muset jednou za 6 měsíců v prohlášení uvést koho lobbovali, zda lobbování proběhlo osobně, telefonicky nebo písemně a cíl, kterého se lobbováním snažil lobbista dosáhnout.
- Neplnění povinností stanovených zákonem, například neohlášení záměru lobbisty lobbovat, bude podléhat přestupkové odpovědnosti s maximální výší pokuty 100 tisíc korun.

Návrh zákona má celou řadu vad. Tak především, nezakazuje souběh pobírání výsluhového příspěvku a lobbování bývalých vojáků. Předpokládaná pokuta v maximální výši 100 tisíc korun je až groteskně nízká v porovnání s miliardovými „hodnotami“ úspěšně pro lobbované věci. A konečně zákon nebude platit dříve než v roce 2025. Proto bude Kverulant dál prosazovat, aby zákon o lobbingu doznal řadu změn a přísně reguloval i lobbing generálů s.r.o.

Prosba o podporu

Kverulant je přesvědčen, že lobbing výrobců zbraní je jen specifickou formou korupce. Bohužel tato forma korupce se asi nedá zcela vymýtit, ale zcela jistě se dá alespoň významně omezit.

[Pomozte nám zastavit nejen Generály s.r.o. jakkoliv malým, zato](#)

však pravidelným měsíčním příspěvkem. Demokracie bez občanské společnosti by byla jen volbou mezi skupinami korupčníků.

Zpět na výpis kauz Chci darovat